

СЛУЖБЕНИ ВОЈНИ ЛИСТ

БРОЈ 29

Београд, 30. октобар 2015.

ГОДИНА СХХХIV

Цена овог броја је 195 динара
Годишња претплата је 7.150 динара

353.

На основу члана 72. став 2, а у вези са чланом 14. тачка 48) Закона о одбрани („Службени гласник РС“, бр. 116/07, 88/09, 88/09 – др. закон, 104/09 – др. закон и 10/15), министар одбране доноси

П Р А В И Л Н И К О МЕТРОЛОШКОЈ ДЕЛАТНОСТИ У ОБЛАСТИ ОДБРАНЕ

I. УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим правилником прописује се начин и поступак планирања, организовања, спровођења и контроле метролошке делатности у области одбране (у даљем тексту: метролошка делатност).

Члан 2.

Поједини појмови који се користе у овом правилнику имају следеће значење:

1) **војна документа стандардизације у области метрологије** су стандарди одбране Републике Србије (СОРС) и сродна документа из области метрологије;

2) **документа стандардизације у области метрологије** су међународни и национални метролошки стандарди и њима сродна документа;

3) **еталон** јесте материјализована мера, мерило, референтни материјал или мерни систем који представља реализацију дефиниције дате величине са наведеном вредношћу величине и придруженом мерном несигурношћу тако да служи као референца;

4) **еталонирање** јесте скуп поступака којима се у одређеним условима успоставља однос између вредности величина са њиховим мерним несигурностима које остварују еталони и одговарајућих показивања са придруженим мерним несигурностима које даје резултат мерења;

5) **евиденциони број** јесте редни број у основној евиденцији еталона или мерила са истим класификационим бројем;

6) **животни циклус средства наоружања и војне опреме** јесте временски период од тренутка дефинисања потреба корисника за средством, преко дефи-

нисања техничких, технолошких и функционалних захтева, планирања, истраживања, развоја, испитивања, производње или набавке, употребе са целокупном логистичком подршком и модернизацијом до повлачења средства из оперативне употребе;

7) **идентификациони број** еталона или мерила је број који се састоји од класификационог броја, словне ознаке и евиденционог броја и служи за једнозначну идентификацију еталона или мерила појединачно;

8) **индикатори** су мерила без декларисаних метролошких карактеристика или мерила са показивањем само неких карактеристичних вредности и слично;

9) **класификациони број** еталона или мерила је број који једнозначно одређује припадност сваког еталона или мерила области мерења (физичкој величини), врсти у оквиру области и групи у оквиру врсте;

10) **корисници мерне опреме** у смислу одредаба овог правилника јесу организациони делови Министарства одбране и Војске Србије који користе мерну опрему или је држе спремну за употребу;

11) **материјализована мера** јесте уређај намењен да стално у току употребе репродукује или даје једну или више познатих вредности дате величине;

12) **мерење** јесте скуп поступака који имају за циљ одређивање вредности величине;

13) **мерило** јесте уређај намењен за мерење или генерисање одређене физичке величине, карактеристике или својства, сам или у склопу са додатним уређајима;

14) **мерна несигурност** представља параметар придружен резултату мерења који карактерише дисперзију вредности које би разумно могле да се припишу мереној величини;

15) **мерна опрема** је мерило, софтвер, еталон, референтни материјал или помоћни уређај или нека њихова комбинација, неопходни да се реализује процес мерења;

16) **метролошка делатност** јесте скуп процеса, задатака и активности које планирају и спроводе организациони делови Министарства одбране и Војске Србије, као и предузећа и друга правна лица која производе наоружање и војну опрему и изводе радове или врше услуге за потребе одбране, ради обезбеђивања мерног јединства, правовремених и тачних мерења;

17) **метролошка карактеристика опреме за мерење** је препознатљива особина која може утицати на резултате мерења;

18) **метролошке лабораторије** су стручни органи за метролошко потврђивање и/или еталонирање мерне опреме које своје задатке извршавају на основу одредаба овог правилника;

19) **метролошки исправна мерна опрема** је мерна опрема чији је модел одобрен и коју прате документа о метролошком потврђивању и/или еталонирању или интерном прегледу односно опрема за коју је у складу са законом којим се уређује метрологија одобрен тип, извршено оцењивање усаглашености са прописаним захтевима и оверавање и коју прате одговарајуће исправе о усаглашености мерила са прописаним захтевима;

20) **метролошко потврђивање** у смислу одредаба овог правилника јесте скуп прописаних и/или захтеваних поступака које спроводи метролошка лабораторија, ради утврђивања и/или потврђивања усаглашености мерне опреме са захтевима за њену предвиђену употребу у области одбране;

21) **посебни војни метролошки прописи** јесу војни метролошки услови и упутства за метролошко потврђивање и/или еталонирање и контролисање мерне опреме у области одбране и имају обавезујућу примену;

22) **процес мерења** у смислу одредаба овог правилника односи се на активности при мерењу физичких параметара (на пример, при истраживању, развоју, пројектовању, производњи, испитивању и контролисању средстава наоружања, војне опреме и других производа намењених за коришћење у области одбране, извођењу радова и вршењу услуга за потребе система одбране, здравственој заштити професионалних припадника Министарства одбране и Војске Србије и другим);

23) **референтни еталон** је еталон који углавном има најбоље метролошке карактеристике расположиве на датом месту или у датој организацији и на који се ослањају мерења која се ту врше, а најчешће се користи за преношење јединице на референтни еталон нижег реда или радни еталон и може се сматрати да је у рангу секундарног еталона;

24) **референтни материјал** јесте узорак материјала или супстанције чије су једна или више вредности својстава довољно хомогене и добро установљене да се могу користити за метролошко потврђивање и/или еталонирање мерне опреме, оцену мерних метода или приписивање вредности материјалима (може бити чврсто тело, течност, чист гас или смеша);

25) **решење о испуњености услова** за рад метролошких лабораторија јесте решење о испуњености услова за метролошко потврђивање и/или еталонирање и контролисање мерне опреме у области одбране којим помоћник министра одбране за материјалне ресурсе именује и овлашћује метролошке лабораторије у области одбране;

26) **специфична мерна опрема** јесте мерна опрема која је у погледу конструкције, изведбе, метролошких карактеристика, намене, примене и употребе израђена или набављена за потребе Министарства одбране и Војске Србије, као и друга мерна опрема када се у техничким описима, документацији и спецификацијама позива на усаглашеност једне или више карактеристика са страним војним стандардима, стандардима одбране Републике Србије или је израђена, испитана и/или усаглашена са индустријским стандардима у области ваздухопловне, свемирске и одбрамбене индустрије и сектора безбедности.

II. ПЛАНИРАЊЕ И ОРГАНИЗОВАЊЕ МЕТРОЛОШКЕ ДЕЛАТНОСТИ

Члан 3.

Метролошка делатност у области одбране уређена овим правилником организује се као подсистем јединственог система мерења у Републици Србији и у сагласности је са законом којим се уређује метрологија.

Циљ нормативног уређења метролошке делатности у области одбране јесте да се у свим процесима из надлежности Министарства одбране и Војске Србије и делатностима од интереса и значаја за систем одбране обезбеде мерно јединство, поуздана, квалитетна и тачна мерења и да су опрема за мерење и процеси мерења у области одбране и од интереса за одбрану спремни за предвиђену област примене.

Члан 4.

Метролошким потврђивањем подлеже мерна опрема у Министарству одбране и Војсци Србије која се користи у свим фазама животног циклуса средстава наоружања и војне опреме и мерна опрема за коју је неопходна веродостојност резултата мерења изузимајући мерну опрему за коју је законом којим се уређује метрологија и прописом донетим на основу тог закона прописано обавезно оверавање.

Члан 5.

У наоружање и војну опрему и другу опрему Министарства одбране и Војске Србије може се увести само мерна опрема чије су карактеристике метролошки потврђене за предвиђену намену и коју прате уверења о метролошким потврђивањем или еталонирањем односно исправе о усаглашености мерне опреме са прописаним захтевима.

Приликом извођења мерења у области одбране може се користити само мерна опрема чије су захтеване или прописане карактеристике метролошки потврђене и/или еталониране.

Метролошко потврђивање и/или еталонирање обавља стручно оспособљен кадар према прописаној техничкој документацији.

Члан 6.

Метролошка делатност у области одбране обухвата: планирање, организовање и координацију задатака и активности; истраживање, развој и усавршавање метода и поступака еталонирања; формирање и усавршавање рада метролошких лабораторија; остваривање, чување, одржавање и набавку еталона, узорака референтних материјала и мерила; испитивање модела специфичне мерне опреме; устројавање и вођење јединствене класификације мерне опреме; израду и доношење критеријума за разврставање еталона, норматива времена метролошког потврђивања или еталонирања и критеријума за оцењивање стања метролошке делатности; израду и доношење војних докумената стандардизације у области метрологије и посебних војних метролошких прописа; метролошко потврђивање и еталонирање; израду и доношење програма и методологије за извођење интерних провера и контрола; организовање и извођење интерних провера и контрола и инспекцијске послове; обезбеђење метролошких захтева у процесу развоја и опремања новим средствима наоружања и војне опреме; употребу законских мерних јединица; обезбеђење метролошког кадра и друге активности прописане овим правилником.

Члан 7.

За укупну организацију и управљање метролошким делатношћу у Министарству одбране и Војсци Србије одговоран је помоћник министра одбране за материјалне ресурсе.

Члан 8.

Послове метролошке делатности обављају:

- 1) Дирекција за стандардизацију, кодификацију и метрологију;
- 2) метролошке лабораторије;
- 3) лица одговорна за метролошку делатност у командама, јединицама и установама Војске Србије која извршавају одређене метролошке задатке;
- 4) организациони делови Министарства одбране и Војске Србије који задатке метролошке делатности обављају у оквиру својих редовних активности;
- 5) корисници мерне опреме;
- 6) предузећа која производе наоружање и војну опрему и изводе радове или врше услуге за потребе система одбране.

1. Помоћник министра одбране за материјалне ресурсе

Члан 9.

Помоћник министра одбране за материјалне ресурсе у оквиру свог делокруга обавља следеће послове у области метролошке делатности:

- 1) сарађује са министарством надлежним за послове метрологије у вези са развојем и изградњом метролошког система Републике Србије, а нарочито у вези са областима метрологије од интереса и значаја за одбрану и метролошки систем у области одбране;

- 2) одобрава средњорочне и годишње програме и планове научног и истраживачко-развојног рада метролошке делатности, образовања и усавршавања метролошког кадра;

- 3) одобрава годишње планове метролошке делатности, интерних провера и контрола;

- 4) формира тим оцењивача који утврђује компетентност метролошких лабораторија које раде за потребе одбране;

- 5) одређује овлашћена лица за интерне провере и контроле;

- 6) доноси решења о испуњености услова за рад метролошких лабораторија које раде за потребе одбране;

- 7) даје сагласност организационим деловима Министарства одбране и Војске Србије за подношење захтева за акредитацију метролошких лабораторија;

- 8) на предлог Дирекције за стандардизацију, кодификацију и метрологију одлучује о потребама Министарства одбране и Војске Србије и захтевима организационих јединица за подношење захтева надлежном министарству за утврђивање испуњености услова за обављање послова оверавања, у складу са прописима којима се у Републици Србији уређује ова област;

- 9) доноси решење о образовању комисија за усвајање војних докумената стандардизације у области метрологије и посебних војних метролошких прописа;

- 10) на предлог Дирекције за стандардизацију, кодификацију и метрологију одобрава експертско ангажовање метролошког кадра из Министарства одбране и Војске Србије у Акредитационом телу Србије, Дирекцији за мере и драгоцене метале и њиховим телима;

- 11) одређује представнике организационих делова Министарства одбране и Војске Србије у радне групе за израду националних метролошких прописа;

- 12) одобрава предлог наредбе о мерној опреми која подлеже метролошким потврђивању и/или еталонирању;

- 13) доноси војна документа стандардизације у области метрологије и посебне војне метролошке прописе;

- 14) одобрава посебне планове и програме за поједине облике образовања и усавршавања кадра за послове метролошке делатности у метролошким лабораторијама и институцијама ван Републике Србије;

- 15) предлаже министру одбране доношење прописа о врстама и облицима обележја метролошког потврђивања, еталонирања и метролошког система у области одбране.

2. Дирекција за стандардизацију, кодификацију и метрологију

Члан 10.

Дирекција за стандардизацију, кодификацију и метрологију (у даљем тексту: Дирекција) као највиши стручни орган у Министарству одбране и Војсци Србије у области метрологије обавља следеће послове:

- 1) израђује смернице за планирање и управљање свим структурама које су укључене у процесе метролошке делатности;

2) прати развој метролошке делатности у земљи, достигнућа и развој у страним земљама и армијама и предлаже мере за усклађивање развоја метролошке делатности;

3) обједињује предлоге за метролошко обезбеђење јединица и установа Министарства одбране и Војске Србије, припрема годишњи план метролошке делатности, прати и координира његово извршење и по потреби предлаже измене;

4) обједињује предлоге средњорочних и годишњих програма и планова научног и истраживачко-развојног рада из области метрологије, разматра их, а по потреби разрађује, усмерава и коригује ради унапређења метролошке делатности;

5) припрема годишњи извештај и/или анализу стања метролошке делатности;

6) анализира потребе Министарства одбране и Војске Србије за метролошким потврђивањем, еталонирањем и оверавањем мерне опреме јединица, установа и предузећа и предлаже помоћнику министра одбране за материјалне ресурсе формирање и опремање метролошких лабораторија;

7) одговорна је за утврђивање испуњености услова метролошких лабораторија за обављање послова метролошке делатности;

8) припрема решења о испуњености услова за рад метролошких лабораторија и води регистар донетих решења;

9) спроводи интерне провере и контроле метролошке делатности;

10) спроводи интерне провере и контроле над радом органа за метролошку делатност у организационим деловима Министарства одбране и Војске Србије;

11) организује и спроводи унутрашњу контролу над применом прописа у области метрологије у Министарству одбране и Војсци Србије;

12) издаје преглед могућности метролошких лабораторија и преглед издатих војних докумената стандардизације у области метрологије, сродних докумената, посебних војних метролошких прописа, а по потреби и других војних метролошких прописа;

13) води базу података еталона и мерне опреме, као и регистар еталона и узорака референтних материјала у области одбране;

14) контролише испуњеност посебних услова правних лица, привредних субјеката или физичких лица која ремонтују или поправљају опрему за потребе одбране и води регистар;

15) израђује предлог набавке нових еталона и предлаже финансијски план метролошке делатности;

16) организује израду односно израђује наредбе, инструкције, упутства и друга акта из метролошке делатности;

17) предлаже састав комисија за усвајање војних докумената стандардизације и сродних докумената у области метрологије и посебних војних метролошких прописа и организује послове у вези са њиховим утврђивањем;

18) планира, организује и координира извођење семинара, стручних расправа и других облика обуке и усавршавање специјалиста из области метрологије за потребе свих метролошких органа и послове метролошке делатности у јединицама, установама и предузећима;

19) планира и организује међународну војну сарадњу у области метрологије;

20) планира научни и истраживачко-развојни рад и организује међулабораторијска поређења метролошких лабораторија;

21) сарађује са Дирекцијом за мере и драгоцене метале, као и са другим институцијама у земљи у области метрологије;

22) предлаже стручна лица из метролошких лабораторија, јединица, установа и организационих јединица Министарства одбране и Војске Србије и даје сагласност за њихов рад у стручним телима и органима метролошких институција у земљи или иностранству;

23) доноси норматив времена, метролошког потврђивања или еталонирања мерне опреме;

24) припрема предлог сагласности односно одлуке за помоћника министра одбране за материјалне ресурсе за подношење захтева за акредитацију и/или овлашћивање метролошких лабораторија у области одбране када је то од значаја и интереса за одбрану и води, у области одбране, регистар донесених сагласности и регистар акредитованих и овлашћених метролошких лабораторија из области одбране;

25) припрема предлог сагласности за помоћника министра одбране за материјалне ресурсе, када државни органи исказују потребу и захтев за именовањем метролошких лабораторија из области одбране за обављање послова оцењивања усаглашености за које је законом којим се уређује метрологија прописано да их обављају именована тела;

26) анализира потребе и предлаже доношење решења о поступку испитивања и одобрењу модела еталона, узорака референтних материјала и мерила од посебног интереса за Министарство одбране и Војску Србије и за специфичне потребе одбране;

27) за специфичне потребе одбране, а на основу налаза и оцене стручне комисије, помоћнику министра одбране за материјалне ресурсе предлаже доношење решења о признавању исправа о усаглашености мерне опреме које је издала иностранна метролошка институција, када за ту мерну опрему није предвиђено обавезно испитивање типа или оцењивање усаглашености у складу са законом којим се уређује метрологија;

28) по потреби, организује обуку, студијске посете и израђује посебне планове и програме за поједине облике образовања и усавршавања кадра за послове метролошке делатности у метролошким лабораторијама и институцијама ван Републике Србије;

29) даје објашњења у вези са применом овог правилника и војних метролошких прописа и обавља друге послове прописане овим правилником.

3. Метролошке лабораторије

Члан 11.

Метролошке лабораторије су стручни метролошки органи за метролошко потврђивање и/или еталонирање мерне опреме који своје задатке извршавају у складу са овим правилником и решењем о испуњености услова за рад метролошких лабораторија у области одбране.

Метролошке лабораторије у области одбране могу бити и акредитоване у складу са законом којим се уређује акредитација или овлашћене за обављање послова оверавања мерила у складу са законом којим се уређује метрологија.

Зависно од намене и потреба, метролошке лабораторије се формирају као метролошке лабораторије типа А и метролошке лабораторије типа Б.

Метролошке лабораторије типа А

Члан 12.

Метролошке лабораторије типа А су стручни метролошки органи за метролошко потврђивање и/или еталонирање еталона и мерила према решењу о испуњености услова за рад метролошких лабораторија у области одбране. Метролошке лабораторије типа А формирају се у Техничком опитном центру и војним институтима и научноистраживачким институцијама у земљи и извршавају следеће задатке:

1) успостављају, чувају и одржавају примарне, секундарне, референтне и радне еталоне јединица одређених физичких величина за потребе одбране и учествују у процесу доношења критеријума за разврставање еталона;

2) успостављају, чувају и одржавају еталоне у области одбране који се, у складу са законом којим се уређује метрологија, проглашавају националним еталонима;

3) успостављају, чувају, одржавају и евидентирају узорке примарних, секундарних и радних референтних материјала у одређеној области мерења и прегледају узорке секундарних и радних референтних материјала;

4) учествују у реализацији националних (примарних) еталона од посебног интереса за одбрану;

5) баве се научним и истраживачко-развојним радом у области усавршавања метода и поступка еталонирања;

6) израђују годишњи план еталонирања и метролошког потврђивања мерне опреме и достављају на одобрење Дирекцији;

7) оверавају планове метролошког потврђивања и/или еталонирања еталона метролошких лабораторија за физичке величине за које су овлашћене;

8) воде документацију о извршеним еталонирањима и метролошким потврђивањима;

9) евидентирају сопствену мерну опрему, прате и оцењују понашање сопствених еталона и еталона метролошких лабораторија типа Б, анализирају и предлажу норматив времена за извођење еталонирања и метролошког потврђивања мерне опреме;

10) успостављају, чувају, одржавају и евидентирају узорке примарних, секундарних и радних референтних материјала у одређеној области мерења и прегледају узорке;

11) учествују у интерним проверама и контролама метролошких лабораторија, а по потреби у раду Инспектората одбране и у интерним проверама и контролама из члана 48. став 4. овог правилника;

12) планирају набавку мерне опреме за своје потребе и за њу прибављају сагласност Дирекције;

13) обављају испитивање модела специфичне мерне опреме и друге поступке у вези са оцењивањем (утврђивањем) усаглашености специфичне и друге мерне опреме од посебног интереса за област одбране;

14) дају стручно мишљење за набавку мерне опреме установе у којој су формиране;

15) учествују у избору мерне опреме за опремање метролошких лабораторија и дају стручно мишљење приликом увођења новог модела мерне опреме у опрему Војске Србије;

16) учествују у извођењу обуке при стручном усавршавању метролошког кадра;

17) учествују у изради и доношењу војних метролошких прописа;

18) учествују у међулабораторијским поређењима;

19) достављају Дирекцији извештаје о предоцењивачким и надзорним посетама, поступцима акредитације, проширења или смањења обима акредитације и обнављања акредитације које спроводи Акредитационо тело Србије са резултатима, налазима о утврђеним неусаглашеностима, извештајима, записницима о оцењивању, као и примерак решења, сертификата и прилога из обима акредитације;

20) израђују извештаје о раду и извршавају друге задатке на захтев Дирекције.

Метролошке лабораторије типа Б

Члан 13.

Метролошке лабораторије типа Б су стручни метролошки органи за метролошко потврђивање и/или еталонирање еталона и мерила према решењу о испуњености услова за рад метролошких лабораторија у области одбране, а формирају се у војним институтима, Техничком опитном центру, ремонтним заводима, научним здравственим установама и предузећима која производе наоружање и војну опрему за потребе Министарства одбране и Војске Србије и извршавају следеће задатке:

1) успостављају, чувају, одржавају и воде евиденцију о својој мерној опреми;

2) израђују годишње планове еталонирања и метролошког потврђивања за сопствену мерну опрему и са другим корисницима мерне опреме усклађују њихове годишње планове еталонирања и/или метролошког потврђивања;

3) планирају набавку мерне опреме за своје потребе и за њу прибављају сагласност Дирекције и дају стручно мишљење за набавку мерне опреме организације у чијем су саставу;

4) достављају Дирекцији примерак акта са стручним мишљењем за набавку мерне опреме организације у чијем су саставу;

5) анализирају и предлажу норматив времена за извођење еталонирања и метролошког потврђивања мерне опреме и организују метролошко потврђивање на месту експлоатације – уградње;

6) учествују у изради метролошких прописа;

7) развијају и усавшавају методе и поступке еталонирања и метролошког потврђивања мерне опреме;

8) учествују у међулабораторијским поређењима;

9) организују стажирање метролошког кадра и пружају стручну помоћ непосредним корисницима мерне опреме;

10) за одређене физичке величине и области мерења, по посебном одобрењу помоћника министра одбране за материјалне ресурсе, могу устројавати, чувати, одржавати и водити евиденције за националне, примарне и референтне еталоне најбољих метролошких карактеристика у области одбране;

11) израђују извештаје о раду и извршавају друге задатке на захтев Дирекције.

4. Органи и лица одговорна за метролошку делатност

Члан 14.

Послове метролошке делатности прописане овим правилником обављају органи логистике.

У организационим деловима Министарства одбране и Војске Србије у којима не постоји орган логистике, послове метролошке делатности, у оквиру својих редовних задатака, обављају други за то одређени органи или лица одговорна за метролошку делатност.

Послове из става 2. овог члана не смеју обављати лица из састава метролошких лабораторија.

Члан 15.

Послове метролошке делатности обављају:

1) Управа за логистику (Ј-4) Генералштаба Војске Србије;

2) Технички опитни центар, војни институти и Војномедицинска академија;

3) Војна контрола квалитета;

4) управе ремонтних завода;

5) органи логистике на одређеним нивоима командовања;

6) Инспекторат одбране.

Члан 16.

Управа за логистику (Ј-4) Генералштаба Војске Србије у оквиру свог делокруга обавља следеће послове:

1) припрема предлог годишњег плана за метролошко потврђивање или оверавање мерила у Војсци Србије и доставља Дирекцији;

2) израђује и доставља Дирекцији обједињени списак мерне опреме која се не може метролошки потврдити или еталонирати у капацитетима Министарства одбране и Војске Србије;

3) израђује полугодишњи и годишњи извештај о реализацији годишњег плана метролошког потврђивања или оверавања и утрошка финансијских средстава за те намене које доставља Дирекцији;

4) обједињава и израђује предлог годишњег плана за набавку мерила за потребе Војске Србије и доставља Дирекцији ради међусобног усаглашавања и координације;

5) прикупља податке о постојећој мерној опреми у јединицама и установама Војске Србије и предлаже односно стара се о типизацији и унификацији мерила;

6) даје мишљење о предлозима посебних војних метролошких прописа и докумената стандардизације у области војне метрологије и учествује у раду комисија за њихово усвајање;

7) учествује у спровођењу обуке кадра из области метрологије за потребе јединица и установа Војске Србије из своје надлежности;

8) сарађује у организовању и извођењу интерних провера и контрола метролошке делатности у јединицама и установама Војске Србије из своје надлежности;

9) уговара еталонирање и/или метролошко потврђивање или оверавање мерила и контролише трошење финансијских средстава за те намене;

10) уговоре из тачке 9) овог члана обавезно доставља Дирекцији и прибавља њен став.

Члан 17.

Технички опитни центар, војни институти и Војномедицинска академија у оквиру свог делокруга обављају следеће послове:

1) израђују акт о метролошкој делатности;

2) организују и спроводе научни и истраживачко-развојни рад из области метрологије, у складу са прописима којима се у Министарству одбране и Војсци Србије уређује научна делатност, истраживачко-развојна и инвентивна делатност у области производње наоружања и војне опреме, овим правилником и прописом којим се у Министарству одбране и Војсци Србије уређује опремање Војске Србије наоружањем и војном опремом;

3) организују метролошке лабораторије на начин којим се искључује могућност негативних спољних утицаја на објективност, независност, непристрасност, законитост и квалитет рада метролошке лабораторије;

4) предлажу типизацију мерила и еталона у области одбране;

5) воде евиденцију о мерној опреми и организују њено еталонирање и метролошко потврђивање;

6) по потреби, формирају резерву мерне опреме којом располажу на прописан начин;

7) израђују планове опремања својих метролошких и лабораторија за испитивање еталонима и другом мерном опремом;

8) организују усавршавање из области метрологије и учествују у обуци и усавршавању кадра метролошких органа и установа;

9) организују интерне прегледе мерила за своје потребе.

Члан 18.

Војна контрола квалитета у оквиру својих редовних послова обавља и следеће послове:

1) даје сагласност предузећима за разврставање мерила, усаглашава рокове и обим интерних прегледа и метролошког потврђивања или оверавања мерила из производног и технолошког процеса;

2) учествује у вршењу интерних провера и контрола у предузећима овлашћеним за производњу наоружања и војне опреме, а по потреби и у другим војним установама;

3) учествује у оцењивању метролошке опремљености производног процеса и метролошког обезбеђења у предузећима и ремонтним установама;

4) прати метролошку исправност мерних средстава у производњи и ремонту наоружања и војне опреме;

5) проверава важност докумената и обележја метролошког потврђивања или еталонирања мерне опреме која се за контролу квалитета користе у производњи и ремонту.

Члан 19.

Управе ремонтних завода у оквиру свог делокруга обављају следеће послове:

1) израђују акт о метролошкој делатности и организују упознавање састава установе са метролошким прописима;

2) воде и обједињују евиденцију о стању мерне опреме и попуњености завода мерном опремом;

3) планирају и организују слање мерне опреме на периодично метролошко потврђивање и/или еталонирање и воде документацију о метролошком потврђивању и/или еталонирању мерне опреме;

4) организују еталонирање, метролошко потврђивање или оверавање мерне опреме која се користи у производном процесу;

5) прате и достављају податке о карактеристичном понашању мерне опреме;

6) израђују планове набавке мерне опреме за своје потребе, прибављају сагласност Дирекције за остваривање или набавку еталона и мишљење метролошких лабораторија за набавку мерила;

7) по потреби, формирају резерву мерне опреме којом располажу на прописан начин;

8) организују интерне прегледе мерила за своје потребе;

9) по потреби, формирају метролошке лабораторије типа Б, ако за то постоје услови, а на начин којим се искључује могућност негативних спољних утицаја

на објективност, независност, непристрасност, законитост и квалитет рада метролошке лабораторије и руководе њиховим радом;

10) организују ремонт мерне опреме и њено метролошко потврђивање, воде евиденцију о ремонтваној мерној опреми и њеном прегледу и прате податке о уоченим карактеристичним грешкама мерне опреме после ремонта.

Члан 20.

Органи логистике на одређеним нивоима командовања који обављају послове метролошке делатности у оквиру свог делокруга обављају и следеће послове:

1) организују израду акта о метролошкој делатности и упознају састав јединице односно установе са метролошким прописима;

2) воде обједињену евиденцију о мерној опреми за јединице и установе из свог састава;

3) прате и достављају податке о карактеристичном понашању мерне опреме и предлажу њену типизацију и унификацију;

4) планирају и организују слање мерне опреме на метролошко потврђивање или оверавање;

5) по потреби, предлажу формирање резерве мерне опреме и поступак за њено коришћење и чување;

6) учествују у оцени стања метролошке делатности јединица и установа.

Члан 21.

Инспекторат одбране врши инспекцијске послове у складу са Законом о одбрани и подзаконским прописима којима се уређују метролошка делатност и елементи и критеријуми за оцену стања метролошке делатности у Министарству одбране и Војсци Србије.

5. Предузећа и друга правна лица која производе наоружање и војну опрему, изводе радове или врше услуге за потребе система одбране

Члан 22.

Предузећа и друга правна лица која производе наоружање и војну опрему, изводе радове или врше услуге за потребе одбране (у даљем тексту: предузећа) имају обавезу да:

1) устроје и воде основну и обједињену евиденцију мерне опреме;

2) врше разврставање и уношење рокова еталонирања, метролошког потврђивања, оверавања или интерних прегледа мерила у евиденције и документацију која прати мерну опрему;

3) планирају еталонирање или метролошко потврђивање мерне опреме, организују и обезбеђују њено благовремено слање на еталонирање или метролошко потврђивање и о томе воде документацију;

4) реализују еталонирање или метролошко потврђивање своје опреме у метролошким лабораторијама које имају решење о испуњености услова за рад метролошких лабораторија у области одбране или у акредитованим лабораторијама за еталонирање;

5) реализују оверавање мерила за која је посебним прописом прописано обавезно оверавање у овлашћеним телима за оверавање;

6) организују интерне прегледе мерне опреме која се користи у производном и технолошком процесу;

7) у свом пословању користе законске мерне јединице.

6. Корисници мерне опреме

Члан 23.

Корисници мерне опреме имају обавезу да:

1) израде акт о организацији метролошке делатности;

2) одреде лице одговорно за метролошку делатност;

3) користе мерну опрему у складу са наменом и техничким упутствима и повуку из радног процеса сву мерну опрему за коју немају важећа документа о метролошкој исправности;

4) изврше разврставање и унесу рокове еталонирања и/или метролошког потврђивања мерне опреме у евиденције и картоне мерне опреме;

5) устроје и воде основну евиденцију мерне опреме, а по потреби и обједињену евиденцију;

6) означе мерну опрему и обезбеде њено одржавање, складиштење и чување, у складу са техничким и метролошким захтевима, тако да се обезбеди очување метролошких карактеристика и тачност мерења и мерних резултата;

7) воде евиденције о извршеним поправкама и/или подешавањима на прописан начин;

8) планирају и уговарају еталонирање и/или метролошко потврђивање или оверавање мерне опреме, организују и обезбеђују њено благовремено слање и воде документацију о мерној опреми;

9) организују еталонирање и верификацију мерне опреме на употреби и у производном односно образовно-васпитном процесу, а по потреби остварују, одржавају и чувају радне еталоне и узорке референтних материјала;

10) планирају набавку мерне опреме уз прибављено мишљење одговарајуће метролошке лабораторије и Дирекције;

11) од Дирекције прибављају сагласност за остваривање и набавку радних еталона;

12) формирају, по потреби, резерву мерне опреме и њоме располажу на прописан начин;

13) организују и врше интерне метролошке контроле;

14) упознају свој састав са метролошким прописима и обезбеде примену прописа и законских мерних јединица;

15) према потреби или захтеву метролошких лабораторија учествују у процесу еталонирања мерне опреме;

16) организују интерне прегледе мерила за своје потребе.

III. СПРОВОЂЕЊЕ МЕТРОЛОШКЕ ДЕЛАТНОСТИ

1. Мерна опрема

Члан 24.

У области одбране може се користити само мерна опрема која испуњава услове прописане законом којим се уређује метрологија, овим правилником и другим прописима и актима.

Одредбе овог правилника не односе се на мерила без декларисаних метролошких карактеристика и на мерила са показивањем само неких карактеристичних вредности.

Мерила из става 2. овог члана морају се видно означити натписом: „Индикатори“.

Члан 25.

Мерна опрема у области одбране може бити: на употреби, у ратној резерви, резерви мерне опреме и поправци и/или ремонту.

Мерном опремом која се налази на употреби сматра се мерна опрема коју корисници непосредно користе у свом раду и мерна опрема у складиштима команди, јединица, установа и предузећа.

Мерном опремом у ратној резерви сматра се мерна опрема прописана документом ратне материјалне формације и као таква се чува.

Од мерне опреме на употреби која се привремено не користи дуже од три месеца мора се формирати резерва мерне опреме.

Еталони у области одбране

Члан 26.

Према намени, метролошким карактеристикама и потребама метролошке делатности у области одбране за одређене јединице физичких величина, еталони се разврставају на:

1) примарне еталоне који у одређеном мерном опсегу имају најбоља прописана метролошка својства утврђена: апсолутном методом, поређењем са националним односно међународним или националним еталонима у метролошким институцијама других држава односно државним или међународним интеркомпарацијама, а служе за преношење мере на еталоне нижег реда;

2) секундарне еталоне чија су метролошка својства утврђена поређењем са примарним еталонима односно националним или референтним еталонима на нивоу секундарних, а служе за преношење мере на радне еталоне;

3) радне еталоне чија су метролошка својства утврђена поређењем са секундарним еталонима или референтним еталонима, а служе за преглед мерила или референтних материјала;

4) референтне еталоне који углавном имају најбоље метролошке карактеристике расположиве на датом месту или у датој организацији на које се ослањају мерења која се ту врше.

Изузетно од става 1. тачка 2) овог члана, секундарни еталони који имају најбоље метролошке карактеристике за одређену јединицу физичке величине могу се користити за преношење мере на друге секундарне еталоне.

У области одбране могу се остваривати и национални еталони у складу са законом којим се уређује метрологија и подзаконским прописима којима су дефинисани услови за остваривање и признавање националних еталона.

Мерила у области одбране

Члан 27.

Зависно од намене и значаја, мерила се разврставају на:

- 1) мерила која подлежу обавезном оверавању у складу са законом којим се уређује метрологија;
- 2) мерила која подлежу обавезном метролошком потврђивању;
- 3) мерила која подлежу интерним прегледима;
- 4) мерила са декларисаним метролошким карактеристикама која се могу користити као индикатори и не морају се метролошки потврђивати или интерно прегледати.

Врсте мерила која подлежу обавезном метролошком потврђивању и рокови у којима се метролошки потврђују одређују се наредбом.

Управа за логистику (Ј-4) Генералштаба Војске Србије, на предлог корисника, одобрава мерила која подлежу интерним проверама.

Корисници мерила актом о метролошкој делатности одређују мерила из става 1. тачка 4) овог члана.

Референтни материјали

Члан 28.

Према поузданости вредности физичких својстава и хемијског састава и према намени, узорци референтних материјала разврставају се на:

- 1) узорке примарних референтних материјала у одређеној области чије су једна или више најбољих вредности својстава одређене поређењем са узорком сертификованог примарног референтног материјала или међународним узорком референтног материјала, а служе за преглед узорака секундарних референтних материјала и оцену мерних метода;
- 2) узорке секундарних референтних материјала у одређеној области чије су једна или више вредности својстава одређене поређењем са узорком примарног референтног материјала по одговарајућој тест-методи, а служе за преглед узорака радних референтних материјала и оцену мерних метода;

3) узорке радних референтних материјала у одређеној области чије су једна или више вредности својстава одређене поређењем са узорком секундарног референтног материјала по одговарајућој тест-методи, а служе за преглед мерила и оцену мерних метода;

4) узорке лабораторијских референтних материјала у одређеној области чије су једна или више вредности својстава одређене поређењем са узорком радног референтног материјала, а користи се као саставни део методе при мерењу.

2. Формирање и рад метролошких лабораторија

Члан 29.

Формирање метролошких лабораторија у области одбране обухвата: сагледавање могућности еталонирања и/или метролошког потврђивања и контролисања мерне опреме и потреба за лабораторијама одговарајућег профила; прикупљање података о институцијама у којима би се формирале метролошке лабораторије; мере за њихово евентуално оспособљавање и доношење одговарајућег решења о испуњености услова за рад метролошких лабораторија у области одбране.

Члан 30.

Решење о испуњености услова за рад метролошких лабораторија у области одбране издаје се установама и предузећима из чл. 12. и 13. овог правилника, ако испуњавају ове услове:

- 1) да се баве метролошком делатношћу од интереса за Министарство одбране и Војску Србије и да у свом саставу имају посебну организациону јединицу за ту делатност;
- 2) да је њихова метролошка делатност организована тако да се искључује могућност негативних спољних утицаја на објективност и квалитет рада;
- 3) да је одговорност за стручност и објективност рада на пословима еталонирања и/или метролошког потврђивања мерне опреме јасно дефинисана у њиховим нормативним актима;
- 4) да располажу потребним кадром са одговарајућим степеном образовања и стручно оспособљеним за еталонирање и/или метролошко потврђивање мерне опреме;
- 5) да располажу одговарајућим и условним историјама;
- 6) да располажу метролошки исправним еталонима прописане мерне несигурности и осталом мерном опремом која омогућава примену прописаних поступака и метода еталонирања и/или метролошког потврђивања;
- 7) да имају устројену евиденцију еталона и организовано праћење понашања мерне опреме коју користе;
- 8) да имају важеће метролошке прописе који су на располагању овлашћеним лицима и развијене и по прописаној процедури одобрене одговарајуће методе за еталонирање и/или метролошко потврђивање мерне опреме;
- 9) да воде прописану евиденцију о еталонирању и/или метролошком потврђивању мерне опреме.

Члан 31.

Испуњеност прописаних општих и посебних услова за формирање метролошких лабораторија проверава тим оцењивача који формира помоћник министра одбране за материјалне ресурсе, на предлог Дирекције.

Тим оцењивача формира се од стручних лица из Дирекције, метролошких лабораторија, а по потреби и из других научноистраживачких установа и институција у Републици Србији.

Приликом провере услова за формирање метролошких лабораторија типа А ангажују се и стручњаци из Дирекције за мере и драгоцене метале, а по потреби и из Акредитационог тела Србије.

У раду тима оцењивача за проверу услова за формирање метролошких лабораторија типа Б обавезно учествују представници метролошких лабораторија типа А.

Члан 32.

Тим оцењивача из члана 31. овог правилника испуњеност прописаних услова за рад метролошких лабораторија проверава прегледом поднесене документације и увидом на лицу места, а о нађеном стању подноси извештај Дирекцији.

На основу извештаја тима оцењивача, а на предлог Дирекције, помоћник министра одбране за материјалне ресурсе доноси решење о испуњености услова за рад метролошких лабораторија типа А и метролошких лабораторија типа Б у области одбране.

Члан 33.

Решење о испуњености услова за рад метролошких лабораторија типа А и метролошких лабораторија типа Б важи четири године.

Важење решења из става 1. овог члана продужава се након спроведене интерне провере и контроле у години у којој истиче рок његовог важења.

Решење из става 1. овог члана може се поништити и пре истека рока важења, ако Дирекција приликом интерних провера и контрола утврди да су битно нарушени услови под којима је издато или да се метролошка лабораторија не придржава одредаба закона којим се уређује метрологија, других подзаконских прописа и овог правилника.

У случају промене елемената садржаних у решењу, метролошка лабораторија има обавезу да о томе у писаном облику обавести Дирекцију.

Метролошке лабораторије подnose Дирекцији захтев за продужење (обнављање) рока важења решења најкасније 60 дана пре истека рока важења. Уз захтев прилажу се докази о испуњености услова за рад.

Ако Дирекција не одлучи по поднетом захтеву у року од 30 дана од дана истека рока важења решења, метролошка лабораторија може да настави да обавља метролошко потврђивање и/или еталонирање мерне опреме у области одбране на основу постојећег решења.

Помоћник министра одбране за материјалне ресурсе, на предлог Дирекције, може продужити важење решења о испуњености услова за рад у роковима из става 1. овог члана и на основу доказа достављених уз захтев из ст. 3. и 4. овог члана, када Дирекција није у могућности да спроведе активности из члана 32. овог правилника и из става 2. овог члана.

Ради провере испуњености услова за рад метролошких лабораторија у области одбране, а у вези са продужењем рока важења решења на начин предвиђен у ставу 7. овог члана, Дирекција има обавезу да планира, организује и изведе интерну проверу и контролу у року не дужем од шест месеци од дана продужења рока важења решења.

Члан 34.

Организациони делови Министарства одбране и Војске Србије у којима су формиране метролошке лабораторије типа А и метролошке лабораторије типа Б могу се акредитовати за еталонирање и/или контролisaње мерне опреме или узорака референтних материјала.

Пре подношења захтева за акредитацију или утврђивање испуњености услова за обављање послова оверавања мерне опреме у складу са законом којим се уређује метрологија, заинтересовани организациони делови Министарства одбране и Војске Србије имају обавезу да обезбеде сагласност помоћника министра одбране за материјалне ресурсе.

3. Метролошки капацитети за интерни преглед мерила

Члан 35.

Установама и предузећима из чл. 12, 13. и 22. овог правилника, ако располажу одговарајућим условним просторијама, метролошки потврђеним и/или еталонираним радним еталонима и другом мерном опремом прописане мерне несигурности, као и потребним стручно оспособљеним кадром и ако користе прописане методе и воде евиденцију о извршеним интерним прегледима мерила, може се издати решење о испуњености услова за интерни преглед мерила.

Испуњеност услова за интерне прегледе мерила проверава тим оцењивача који формира Дирекција.

Решење о испуњености услова за интерни преглед мерила, на захтев установа и предузећа из чл. 12. и 13. овог правилника доноси Дирекција, на основу извештаја тима оцењивача.

Решење о испуњености услова за интерни преглед мерила, на захтев корисника из члана 23. овог правилника доноси Управа за логистику (Ј-4) Генералштаба Војске Србије, на основу извештаја тима оцењивача и става Дирекције.

Приликом провере испуњености услова за доношење решења о испуњености услова за интерни преглед мерила обавезно је учешће представника Управе за логистику (Ј-4) Генералштаба Војске Србије.

4. Метролошко потврђивање и/или еталонирање мерне опреме

Члан 36.

Метролошко потврђивање и/или еталонирање мерне опреме може бити прво, периодично и ванредно.

Првом метролошком потврђивању и/или еталонирању подлеже нова мерна опрема домаће и стране производње, осим мерила за која је у складу са законом којим се уређује метрологија извршено прво оверавање односно прописано оцењивање усаглашености од именованог тела и које има одговарајуће исправе о усаглашености.

За мерну опрему која се производи у земљи, прво метролошко потврђивање обезбеђује произвођач, а за мерну опрему набављену из увоза – комисионар, овлашћени увозник, овлашћени дистрибутер односно заступник стране фирме приликом продаје и/или испоруке мерне опреме.

Периодично метролошко потврђивање и/или еталонирање мерне опреме обавља се периодично у прописаним роковима, а ванредно када се посумња у метролошку исправност мерне опреме и после ремонта.

О периодичном метролошком потврђивању и/или еталонирању мерне опреме, по правилу, стара се корисник односно власник мерне опреме, док о метролошком потврђивању и/или еталонирању мерне опреме после ремонта стара се онај који је ремонтвао или поправио мерну опрему.

Ванредно метролошко потврђивање и/или еталонирање мерне опреме обавља се на захтев корисника мерне опреме или војне контроле квалитета, органа метролошких интерних контрола и провера, надзора и инспекцијских органа.

За мерну опрему за коју је прописано обавезно оверавање, испитивање типа и оцењивање усаглашености у складу са законом којим се уређује метрологија, поступци из ст. 1–5. овог члана примењују се у складу са законом којим се уређује метрологија.

За одређене врсте мерила из става б. овог члана када се уводе у опрему за употребу у специфичним областима, процесима и делатностима у Министарству одбране и Војсци Србије може се захтевати и метролошко потврђивање и/или еталонирање у складу са овим правилником и посебним војним метролошким прописима.

Члан 37.

Правно лице, привредни субјекат или физичко лице које ремонтује или поправља мерну опрему за потребе одбране, а има организациону целину која обавља послове метролошког потврђивања и/или еталонирања, оверавања или оцењивања усаглашености и испитивања типа мерила, може обављати метролошко потврђивање и/или еталонирање и оверавање мерне опреме у области одбране, ако испуњава опште услове прописане законом којим се уређује метрологија и подзаконским актима донесеним на основу овог закона и посебне услове који задовољавају захтеве и потребе

Министарства одбране и Војске Србије прописане овим правилником и другим актима којима се уређује метролошка делатност у области одбране.

Члан 38.

Метролошко потврђивање и/или еталонирање еталона, узорака референтних материјала и мерила за контролу производа, услуга и заштите обављају метролошке лабораторије типа А и метролошке лабораторије типа Б.

Мерна опрема која се не може метролошки потврдити и/или еталонирати у метролошким лабораторијама у области одбране, метролошки се потврђује односно еталонира или оверава у Дирекцији за мере и драгоцене метале, акредитованим, овлашћеним и/или именованим телима у земљи или иностранству.

Члан 39.

При обављању метролошког потврђивања и/или еталонирања мерне опреме, метролошке лабораторије типа А и метролошке лабораторије типа Б имају обавезу да примењују документа стандардизације у области метрологије, као и упутства произвођача мерне опреме, уколико нису у супротности са одговарајућим метролошким условима.

За обављање метролошког потврђивања и/или еталонирања мерне опреме за коју не постоје документа стандардизације у области метрологије или не одговарају потребама одбране, помоћник министра одбране за материјалне ресурсе доноси стандарде одбране Републике Србије и војна метролошка упутства и услове за метролошко потврђивање и/или еталонирање мерне опреме са обавезном применом.

Метролошке лабораторије типа А и метролошке лабораторије типа Б, по потреби, могу израђивати интерне процедуре и упутства за метролошко потврђивање и/или еталонирање мерне опреме за коју нису донесени национални метролошки прописи или документа из става 2. овог члана.

Члан 40.

Метролошко потврђивање и/или еталонирање мерне опреме, по правилу, метролошке лабораторије обављају у својим за то намењеним просторијама.

Метролошке лабораторије могу обављати метролошко потврђивање и/или еталонирање и ван својих просторија, и то:

1) у просторијама корисника мерне опреме и предузећа која производе или поправљају мерну опрему за потребе Министарства одбране и Војске Србије, ако те просторије испуњавају прописане услове и када је то економски оправдано;

2) на месту коришћења мерне опреме, ако је у питању уграђена или постављена мерна опрема која се због свог габарита, осетљиве конструкције и конструкционе везаности за место уградње не може преносити.

Корисници мерне опреме и предузећа, када захтевају да се метролошко потврђивање и/или еталонирање обавља у њиховим просторијама, имају обавезу да у тим просторијама обезбеде прописане услове.

5. Истраживање, развој, информатичка подршка, усавршавање кадра и финансирање у метролошкој делатности

Члан 41.

Дирекција има обавезу да стално прикупља податке о степену развоја метрологије у свету и армијама страних земаља, а нарочито да прати развој метрологије Републике Србије ради унапређења метролошке делатности.

У области одбране организује се истраживање и развој у областима мерења која су од посебног интереса за одбрану, а која у Републици Србији нису организована или нису довољно развијена.

Дирекција усклађује и обједињује годишње и средњорочне предлоге планова развоја других органа за метролошку делатност, предлаже њихово финансирање, одређује носиоце појединих активности и израђује и ажурира средњорочни програм развоја метролошке делатности.

Члан 42.

У току развоја или набавке новог наоружања и војне опреме, као и приликом њиховог ремонта и одржавања, носиоци развоја, тактички и технички носиоци и органи за метролошку делатност имају обавезу да анализирају могућности метролошког обезбеђења мерне опреме која се за те сврхе уводи у употребу, да утврђују потребе и предлажу и планирају опремање сопствених метролошких лабораторија.

Носиоци планирања имају обавезу да при покретању набавке мерне опреме предвиде испоруку упутстава за њено руковање, одржавање, ремонт и еталонирање, обављање првог метролошког потврђивања и/или еталонирања односно првог оверавања за мерила за која је законом којим се уређује метрологија прописано обавезно прво оверавање, као и обуку кадра.

Члан 43.

Органи одговорни за метролошку делатност имају обавезу да у одговарајућим документима доследно примењују класификациони број прописан Класификацијом мерне опреме који је основни системски носилац информација и представља јединицу нормирања за одређено мерило или групу мерила.

Члан 44.

Органи одговорни за метролошку делатност формирају и воде базе података које се односе на: евиденције мерне опреме и метролошке прописе, податке о метролошким лабораторијама, планирање метролошког потврђивања, документацију о извршеном метролошком потврђивању и израду извештаја.

Дирекција препоручује формате за базе података и датотеке текста и доставља их метролошким лабораторијама, а по потреби и другим органима за метролошку делатност и корисницима мерне опреме.

Управа за логистику (Ј-4) Генералштаба Војске Србије одређује на којим ће се нивоима планирања формирати и водити потребне датотеке за јединице и установе из свог састава.

Члан 45.

Војне образовне установе имају обавезу да:

- 1) усаглашавају уџбенике и други наставни материјал са најновијим достигнућима и међународним договорима у области метрологије, употребљавају законске мерне јединице и да обезбеђују њихову примену;
- 2) омогућују и подстичу научни и истраживачко-развојни рад у области метрологије израдом стручних, семинарских, дипломских и научних радова;
- 3) по потреби, изводе обуку или усавршавање кадра за послове метролошке делатности.

Члан 46.

Организациони делови Министарства одбране и Војске Србије за одређене задатке и активности у метролошкој делатности планирају потребна финансијска средства, а надлежне управе детаљније утврђују начин планирања и финансирања задатака у тој области за јединице и установе из свог састава.

Трошкове рада комисија за извођење интерних провера и контрола и провере испуњености услова за метролошко потврђивање и/или еталонирање мерне опреме и усвајање метролошких прописа и докумената стандардизације у области метрологије, а по потреби и формирања радних група, планирају организациони делови Министарства одбране и Војске Србије за чланове комисија из свог састава.

Члан 47.

На предлог органа за метролошку делатност у организационим деловима Министарства одбране и Војске Србије и метролошких лабораторија, Дирекција планира финансијска средства за:

- 1) истраживање, развој и усавршавање метролошке делатности, развој еталона и друге мерне опреме, изградњу, развој и одржавање капацитета метролошких лабораторија;
- 2) еталонирање и/или метролошко потврђивање еталона у иностранству и научно-техничку сарадњу са страним армијама;
- 3) образовање и усавршавање кадра за послове метролошке делатности;
- 4) израду, штампање и дистрибуцију војних метролошких упутстава, прегледа могућности метролошких лабораторија, других нормативних аката и образаца;
- 5) набавку националних и међународних прописа из области метрологије, стручних часописа и стручне литературе за своје потребе;
- 6) учешће метролошких лабораторија у међулабораторијским поређењима у земљи и иностранству;
- 7) трошкове ангажовања стручњака који нису из Министарства одбране и Војске Србије, а потребни су у раду комисија за извођење интерне провере и контроле метролошке делатности, проверу испуњености услова за метролошко потврђивање и/или еталонирање и израду прописа из метролошке делатности.

IV. КОНТРОЛА МЕТРОЛОШКЕ ДЕЛАТНОСТИ

Члан 48.

Надзор над применом одредаба овог правилника обухвата инспекцијске послове и интерне провере и контроле које организују и изводе Инспекторат одбране и Дирекција.

Инспектори Инспектората одбране врше инспекцијске послове у јединицама и установама приликом редовних контрола и оцењивања стања безбедности и здравља на раду, заштите животне средине, заштите од пожара и експлозија и метролошке делатности односно приликом оцене материјалног и финансијског пословања у Министарству одбране и Војсци Србије. За инспекцијске послове, Инспекторат одбране по потреби може ангажовати овлашћена лица за интерне провере и контроле метролошке делатности из Дирекције и метролошких органа.

При вршењу инспекцијских послова у јединицама, установама и предузећима, као и код физичких лица, инспектори Инспектората одбране посебно контролишу да ли се при мерењима која се врше у процесима материјалног и финансијског пословања, набавки добара, извођењу радова и вршењу услуга за потребе Министарства одбране и Војске Србије примењују законске мерне јединице и употребљава метролошки исправна мерна опрема прописане тачности.

Дирекција планира, организује и изводи интерне провере и контроле у метролошким лабораторијама, војним институтима, Техничком опитном центру, ремонтним заводима, војноздравственим установама, специјализованим војним центрима, грађевинским установама и по потреби у предузећима.

Члан 49.

Приликом извођења интерних провера и контрола, овлашћена лица за интерне провере и контроле метролошке делатности предузимају мере и подносе пријаве надлежном органу за покретање поступка за расправљање о одговорности за учињене повреде прописа из области метролошке делатности, а нарочито када утврде:

- 1) да се у јединицама, установама и предузећима не примењују законске мерне јединице;
- 2) да се приликом мерења у процесима материјалног и финансијског пословања, набавки добара, извођењу радова и вршењу услуга за потребе Министарства одбране и Војске Србије у јединицама, установама и предузећима употребљавају метролошки неисправни еталони и друга мерна опрема;
- 3) да се метролошки неисправни еталони и друга мерна опрема држе припремљени за употребу;
- 4) да је мерна опрема непрописно разврстана, евидентирана, означена, ускладиштена и чувана;

5) да није организовано слање мерне опреме на еталонирање, метролошко потврђивање и интерне прегледе односно оверавање;

6) да нису испуњени прописани услови за рад метролошких лабораторија;

7) да се еталони и друга мерна опрема непрописно еталонирају, метролошки потврђују или интерно прегледају;

8) да не постоји акт о организацији метролошке делатности;

9) да нема лица одговорног за послове метролошке делатности;

10) да није омогућено нормално извођење интерне провере и контроле или да нису доступни подаци о стању метролошке делатности.

Члан 50.

Инспекцијске послове и интерне провере и контроле врше Инспекторат одбране и Дирекција ради утврђивања поштовања метролошких прописа и оцењивања стања метролошке делатности у организационим деловима Министарства одбране и Војске Србије и предузећима.

Интерне провере и контроле из члана 48. став 4. овог правилника обављају лица за интерне провере и контроле метролошке делатности која је за то овластио помоћник министра одбране за материјалне ресурсе. Као чланови тима могу се ангажовати и експерти из Акредитационог тела Србије и/или Дирекције за мере и драгоцене метале. Дирекција израђује програм и методологију за извођење интерних провера и контрола и прописује Критеријуме за утврђивање и оцењивање стања метролошке делатности у метролошким лабораторијама, јединицама, установама и предузећима.

Члан 51.

Интерне провере и контроле може обављати лице са високом стручном спремом техничке струке које је за то овластио помоћник министра одбране за материјалне ресурсе.

Овлашћена лица за интерне провере и контроле метролошке делатности из Дирекције, метролошких лабораторија, Војне контроле квалитета и Управе за логистику (Ј-4) Генералштаба Војске Србије одређује помоћник министра одбране за материјалне ресурсе.

Лицима која обављају интерне провере и контроле помоћник министра одбране за материјалне ресурсе издаје службену легитимацију овлашћеног лица.

Овлашћеним лицима која учествују у обављању интерних провера и контрола Дирекција даје стручна објашњења у вези са применом метролошких прописа и пружа им стручну помоћ.

Члан 52.

Приликом интерних провера и контрола, овлашћена лица за интерне провере и контроле метролошке делатности морају имати увид у документацију и приступ у све просторије у којима се за потребе Војске Србије и система одбране врши развој, производња, испитивање и ремонт, изводе радови и врше услуге и просторијама у којима се еталони и друга мерна опрема употребљавају, чувају и прегледају, као и право да врше контролна мерења и испитивања.

Овлашћена лица сnose пуну одговорност за објективност, стручност и квалитет интерних провера и контрола над примењивањем прописа метролошке делатности.

Старешине јединица и установа односно надлежни руководиоци у предузећима имају обавезу да омогуће да се несметано врше интерне провере и контроле и да обезбеде услове и податке неопходне за утврђивање стања метролошке делатности.

Организациони делови Министарства одбране и Војске Србије који уговарају развој, производњу, ремонт, одржавање, поправке, сервисирање, радове и услуге за сопствене потребе или потребе Министарства одбране и Војске Србије имају обавезу да у уговор унесу одредбе којима се испоручилац упознаје са обавезама из ст. 1. и 3. овог члана и о њиховом прихватању. Уговором се мора обезбедити да испоручилац обавезе из ст. 1. и 3. овог члана пренесе и на своје подиспоручиоце односно кооперанте.

V. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 53.

Решења о испуњености услова метролошких лабораторија за преглед мерне опреме у области одбране донета пре ступања на снагу овог правилника примењују се до истека важења.

Класификација мерних средстава на употреби у Војсци Југославије и Норматив времена баждарења и верификације еталона и мерних средстава на употреби у Војсци Југославије прописани пре ступања на снагу овог правилника примењују се до доношења нових.

Програм и методологија за извођење метролошког надзора и Критеријуми за утврђивање и оцењивање стања метролошке делатности остају на снази до доношења нових.

Критеријуми за разврставање еталона у систему метрологије у Војсци Југославије донети пре ступања на снагу овог правилника остају на снази до доношења нових који ће се донети у року од две године од дана ступања на снагу овог правилника.

Члан 54.

Упутство о начину извршавања послова метролошке делатности у области одбране донеће се у року од девет месеци од дана ступања на снагу овог правилника.

Наредба о мерној опреми која подлеже метролошким потврђивању и/или еталонирању биће издата у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог правилника.

Члан 55.

Даном ступања на снагу овог правилника престаје да важи Правилник о метролошкој делатности у области одбране („Службени војни лист“, број 2/99).

Члан 56.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном војном листу“.

Број 214-8

У Београду, 19. октобра 2015. године

Министар одбране
Братислав Гашић, с. р.

354.

На основу члана 4. тачка 3. Правилника о материјалној стандардизацији у Министарству одбране и Војсци Србије („Службени војни лист“, број 25/12), помоћник министра одбране за материјалне ресурсе доноси

РЕШЕЊЕ**О ДОНОШЕЊУ СТАНДАРДА ОДБРАНЕ**

1. Доносе се следећи стандарди одбране:

СОРС 9385/15 – Ципеле војничке универзалне М-12.

СОРС 9396/15 – Огртач војнички маскирни М-12.

2. Стандарде одбране из тачке 1. овог решења штампа Дирекција за стандардизацију, кодификацију и метрологију.

3. Стандарди одбране из тачке 1. овог решења почињу да се примењују осмог дана од дана објављивања овог решења у „Службеном војном листу“.

Број 151-11

У Београду, 20. октобра 2015. године

В.д. помоћника министра одбране
за материјалне ресурсе
др Ненад Милорадовић, с. р.

355.

Уставни суд, у саставу: председник Весна Илић Прелић и судије др Оливера Вучић, др Марија Драшкић, Катарина Манојловић Андрић, мр Милан Марковић, др Боса Ненадић, др Драгиша Б. Слијепчевић, Милан Станић, др Драган Стојановић, мр Томислав Стојковић, Сабахудин Тахировић и Предраг Ђетковић, на основу члана 167. став 1. тач. 1. и 3. Устава Републике Србије, на седници одржаној 2. јула 2015. године, донео је

О Д Л У К У*

1. Утврђује се да одредба члана 167. став 1. Закона о Војсци Србије („Службени гласник РС“, бр. 116/07, 88/09, 101/10 – др. закон и 10/15), у делу који гласи: „којом су професионалним припадницима Војске Србије изречене дисциплинске казне прописане чланом 152. став 2. тач. 2а), 5) б) и 7), чланом 153. став 2. тачка 5), чланом 154. став 1. тачка 5) и став 2. тачка 4) и чланом 155а овог закона“, није у сагласности са Уставом.

2. Утврђује се да одредба члана 84. Правила о војној дисциплини („Службени војни лист“, бр. 22/08, 14/10 и 14/11), у делу који гласи: „којом су професионалним припадницима Војске Србије изречене дисциплинске казне прописане чланом 152. став 2. тач. 3), б) и 7), чланом 153. став 2. тачка 5), чланом 154. став 2. тачка 4) и чланом 155а Закона“, није у сагласности са Уставом и законом.

Образложење**I**

Решењем Уставног суда број IУз-391/2013 од 18. децембра 2014. године, поводом поднете иницијативе, покренут је поступак за утврђивање неуставности одредбе члана 167. став 1. Закона о Војсци Србије („Службени гласник РС“, бр. 116/07, 88/09 и 101/10 – др. закон), у делу који гласи: „којом су професионалним припадницима Војске Србије изречене дисциплинске казне прописане чланом 152. став 2. тач. 3), 7) и 8), чланом 153. став 2. тачка 5), чланом 154. став 2. тачка 4) и чланом 155а овог закона“ и поступак за утврђивање неуставности и незаконитости одредбе члана 84. Правила о војној дисциплини („Службени војни лист“, бр. 22/08, 14/10 и 14/11), у делу који гласи: „којом су професионалним припадницима Војске Србије изречене дисциплинске казне прописане чланом 152. став 2. тач. 3), б) и 7), чланом 153. став 2. тачка 5), чланом 154. став 2. тачка 4) и чланом 155а Закона“. Доносећи наведено Решење, Уставни суд је оценио да се као спорна могу поставити следећа уставноправна питања:

– да ли је оспорена одредба члана 167. став 1. Закона *in fine* у сагласности са одредбом члана 198. став 2. Устава, имајући у виду да је вођење управног спора дозвољено само против једног броја пресуда Вишег

војног дисциплинског суда, одређених оспореним чланом Закона, а да, при томе, овим законом није предвиђена другачија судска заштита у погледу преосталих пресуда тога суда;

– да ли су селективним прописивањем вођења управног спора против пресуда Вишег војног дисциплинског суда доведени у неравноправан положај припадници Војске Србије који не могу да остваре право на судску заштиту против пресуда тога суда, у односу на лица којима је то дозвољено оспореном законском одредбом, имајући у виду да се ради о истоврсним правним актима, тј. коначним појединачним актима којима се одлучује о праву, обавези или на законом заснованом интересу неког појединца; с тим у вези, поставља се питање да ли је оспорени део одредбе члана 167. став 1. Закона у сагласности са уставним принципом једнакости свих пред Уставом и законом, зајемченим правом на једнаку законску заштиту, без дискриминације и забрани дискриминације, који су утврђени чланом 21. Устава;

– да ли се вођењем управног спора на прописани начин обезбеђује једнака заштита права пред судовима и другим државним органима, зајемчена чланом 36. став 1. Устава.

Након доношења наведеног Решења, Уставни суд је, сагласно одредби члана 107. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, бр. 109/07, 99/11 и 18/13–УС), ово решење доставио Народној скупштини и председнику Републике на одговор, 2. фебруара 2015. године. Како доносиоци оспорених аката у остављеном року од 60 дана од дана достављања Решења, а ни након истека тог рока, нису доставили Уставном суду одговор, Уставни суд је, сагласно одредби члана 34. став 3. Закона о Уставном суду, наставио поступак у овом уставносудском предмету.

II

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио:

Закон о Војсци Србије („Службени гласник РС“, бр. 116/07, 88/09 и 101/10 – др. закон) донела је Народна скупштина, на седници одржаној 11. децембра 2007. године, а ступио је на снагу 1. јануара 2008. године. Овим законом уређују се положај и надлежност Војске Србије, организација, састав и начела деловања Војске Србије, специфичности обављања војне службе, командовање и руковођење Војском Србије, чинови и звања у Војсци Србије, симболи и обележја Војске Србије, војни празници, верска служба, одговорност за штету коју причини Војска Србије, демократска и цивилна контрола, јавност рада, канцеларијско пословање у Војсци Србије, служба у Војсци Србије и друга питања од значаја за Војску Србије.

Након покретања поступка нормативне контроле пред Уставним судом, 28. јануара 2015. године донет је Закон о изменама и допунама Закона о Војсци Србије („Службени гласник РС“, број 10/15), који је ступио на снагу 6. фебруара 2015. године. Одредбом члана 69. овог закона извршена је измена одредбе члана 167. став 1.

* Објављена у „Службеном гласнику РС“, број 88 од 23. октобра 2015. године.

Закона, тако што су измењени само позиви на поједине одредбе овог закона, односно речи: „чланом 152. став 2. тач. 3), 7) и 8), чланом 153. став 2. тачка 5), чланом 154. став 2. тачка 4) и чланом 155а овог закона“ замењене су речима: „чланом 152. став 2. тач. 2а), 5) 6) и 7), чланом 153. став 2. тачка 5), чланом 154. став 1. тачка 5) и став 2. тачка 4) и чланом 155а овог закона“, док је суштински оспорено законско решење остало исто у погледу вођења управног спора, јер су измењене само одређене дисциплинске казне прописане Законом у односу на које је дозвољено вођење управног спора.

Поднеском од 10. фебруара 2015. године подносилац иницијативе, поводом које је Уставни суд донео Решење о покретању поступка нормативне контроле дела одредбе члана 167. став 1. Закона о Војсци Србије и дела одредбе члана 84. Правила о војној дисциплини, је допунио своју иницијативу за покретање поступка за оцену уставности члана 167. став 1. Закона о Војсци Србије, прецизирајући да се иста односи и на измене овог члана Закона, извршене на основу Закона о изменама и допунама Закона о Војсци Србија („Службени гласник РС“, број 10/15).

Како извршеним изменама и допунама Закона о Војсци Србије из јануара месеца 2015. године нису извршене суштинске измене оспореног решења из члана 167. став 1. Закона о Војсци Србије, Уставни суд је оценио да је неопходно наставити покренути поступак нормативне контроле, у односу на важећу одредбу члана 167. став 1. Закона о Војсци Србије.

Полазећи од наведеног, Уставни суд је, најпре, утврдио да је одговорност припадника Војске Србије уређена одредбама чл. 143. до 184. Закона. Припадници Војске Србије одговарају за кривична дела, привредне преступе и прекршаје по општим прописима, док су питања дисциплинске одговорности ових лица за повреду дужности из службе, њихова материјална одговорност и мере удаљења од функционалне дужности уређена Законом о Војсци Србије. Оспореном одредбом члана 167. став 1. Закона прописано је да се против првостепене одлуке донете у дисциплинском поступку може поднети жалба, а против пресуде Вишег војног дисциплинског суда којом су професионалним припадницима Војске Србије изречене дисциплинске казне прописане чланом 152. став 2. тач. 2а), 5) 6) и 7), чланом 153. став 2. тачка 5), чланом 154. став 1. тачка 5) и став 2. тачка 4) и чланом 155а овог закона може се водити управни спор. Одредбама Закона на које је извршено позивање у оспореном члану 167. став 1. Закона прописано је: да се професионалном војном лицу могу изрећи следеће дисциплинске казне – забрана удаљења из посебних просторија у војном објекту до 30 дана, враћање у претходни чин; губитак службе; губитак чина (члан 152. став 2. тач. 2а), 5), 6) и 7)); да се цивилном лицу на служби у Војсци Србије може изрећи дисциплинска казна губитка службе (члан 153. став 2. тачка 5)); да се војнику на служењу војног рока, лицу у резервном саставу док се налазе на војној дужности у Војсци Србије и лицу на другом струч-

ном оспособљавању за официре и подофицире може изрећи дисциплинска мера забрана удаљења из посебних просторија у војном објекту до 15 дана, коју војнику на служењу војног рока могу да изричу претпостављене старешине на положају командира чете или вишем положају (члан 154. став 1. тачка 5)); да се војнику на служењу војног рока, лицу у резервном саставу и лицу на другом стручном оспособљавању за официре и подофицире док се налазе на војној дужности у Војсци Србије могу изрећи прописане дисциплинске казне, поред осталог и забране удаљења из посебних просторија у војном објекту до 30 дана (члан 154. став 2. тачка 4)); да се при одлучивању о одговорности војника, војника у резерви, кадета војне високошколске установе, ученика војних школа и слушаоца школе за резервне официре због дела које се према одредбама Кривичног законика може расправити у дисциплинском поступку, као и при одлучивању о њиховој одговорности за прекршај када се у прекршајном поступку предмет уступи надлежном војном дисциплинском суду, учиниоцу (осим лица које у време извршења дела, односно прекршаја није навршило 18 година живота) може изрећи дисциплинска казна забрана удаљења из посебних просторија у војном објекту до 60 дана ако ниједна од дисциплинских мера предвиђених у чл. 154. и 155. овог закона не би одговарала тежини повреде или степену његове одговорности, да се при одлучивању о одговорности професионалних војних лица због дела које се према одредбама Кривичног законика може расправити у дисциплинском поступку, као и при одлучивању о њиховој одговорности за прекршај када се у прекршајном поступку предмет уступи надлежном војном дисциплинском суду, учиниоцу може изрећи дисциплинска казна забрана удаљења из посебних просторија у војном објекту до 60 дана, ако ниједна од дисциплинских мера и казни предвиђених у члану 152. овог закона не би одговарала тежини повреде или степену његове одговорности (члан 155а).

Други оспорени акт – Правила о војној дисциплини („Службени војни лист“, бр. 22/08, 14/10 и 14/11), која је прописао (донео) председник Републике, 13. маја 2008. године, на основу члана 170. Закона о Војсци Србије, ступио је на снагу 3. јуна 2008. године. Оспореном одредбом члана 84. Правила прописано је да се против првостепене одлуке донете у дисциплинском поступку може поднети жалба, а против пресуде Вишег војног дисциплинског суда којом су професионалним припадницима Војске Србије изречене дисциплинске казне прописане чланом 152. тач. 3), 6) и 7), чланом 153. став 2. тачка 5), чланом 154. став 2. тачка 4) и чланом 155а Закона може се водити управни спор. Поводом ове оспорене одредбе Правила, Уставни суд је утврдио да је идентичне садржине као и одредба члана 167. став 1. Закона о Војсци Србије, пре последње измене извршене на основу Закона о изменама и допунама Закона о Војсци Србије из јануара 2015. године, из чега произлази да ова одредба Правила није усаглашена са важећом одредбом члана 167. став 1. Закона о Војсци Србије.

III

За оцену уставности оспорених одредаба Закона и Правила, према оцени Уставног суда, од значаја су одредбе Устава Републике Србије којима је утврђено: да су пред Уставом и законом сви једнаки, да свако има право на једнаку законску заштиту, без дискриминације (члан 21. ст. 1. и 2.); да свако има право да независан, непристрасан и законом већ установљен суд, правично и у разумном року, јавно расправи и одлучи о његовим правима и обавезама, основаности сумње која је била разлог за покретање поступка, као и о оптужбама против њега (члан 32. став 1.); да се јемчи једнака заштита права пред судовима и другим државним органима, имаоцима јавних овлашћења и органима аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе (члан 36. став 1.); да Република Србија уређује и обезбеђује поступак пред судовима и другим државним органима, одговорност и санкције за повреду закона, других прописа и општих аката (члан 97. тачка 2.); да се о Војсци Србије доноси закон (члан 141. став 2.); да законитост коначних појединачних аката којима се одлучује о праву, обавези или на закону заснованом интересу подлеже преиспитивању пред судом у управном спору, ако у одређеном случају законом није предвиђена другачија судска заштита (члан 198. став 2.).

Ради целовитијег сагледавања спорних уставно-правних питања у овом предмету, Уставни суд је имао у виду и поједине одредбе Закона о управним споровима („Службени гласник РС“, број 111/09), којима је прописано: да у управном спору суд одлучује о законитости коначних управних аката, осим оних у погледу којих је предвиђена другачија судска заштита, да у управном спору суд одлучује и о законитости коначних појединачних аката којима се решава о праву, обавези или на закону заснованом интересу, у погледу којих у одређеном случају законом није предвиђена другачија судска заштита (члан 3. ст. 1. и 2.); да управни акт, у смислу овог закона, јесте појединачни правни акт којим надлежни орган, непосредном применом прописа, решава о одређеном праву или обавези физичког или правног лица, односно друге странке у управној ствари (члан 4.); да се надлежним органом, у смислу овог закона, сматрају државни органи, органи аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, привредна друштва, јавна и друга предузећа, установе, организације и појединци, као и посебни органи, када у вршењу јавних овлашћења решавају у управним стварима (члан 6.); да управни спор решава Управни суд (члан 8. став 1.); да се управни спор може покренути против управног акта који је донет у другом степену, да се управни спор може покренути и против првостепеног управног акта против кога није дозвољена жалба у управном поступку (члан 14.).

IV

Из наведеног следи да је Народна скупштина, на основу члана 141. став 2. Устава, донела Закон о Војсци Србије, којим је, поред осталог уредила и питање одговорности припадника Војске Србије, које сагласно одредби члана 6. став 1. овог закона, чине војна лица и цивилна лица на служби у Војсци Србије. Општим одредбама овог закона о одређивању одговорности припадника Војске Србије прописано је да припадници Војске Србије одговарају за кривична дела, привредне преступе и прекршаје по општим прописима, што значи да се на припаднике Војске Србије примењују Кривични законик, Закон о привредним преступима и Закон о прекршајима. Уставни суд, такође, указује да од 1. јануара 2005. године у Републици Србији више не постоје војни судови и војна тужилаштва, односно од наведеног датума у Републици Србији је цивилно правосуђе преузело послове војног правосуђа. За разлику од наведених одговорности на које се примењују општи прописи из тих области, дисциплинска одговорност припадника Војске Србије је уређена оспореним Законом. Тако је одредбом члана 145. став 1. Закона прописано да је припадник Војске Србије дисциплински одговоран за повреде дужности из службе, док је ставом 2. истог члана Закона предвиђено да повреде дужности из службе могу бити лакше – дисциплинске грешке и теже – дисциплински преступи. Дисциплинске грешке су таксативно наведене у члану 148. тач. 1) до 9) Закона, а дисциплински преступи у члану 149. тач. 1) до 32) Закона. За повреде дужности из службе учиниоцима се изричу дисциплинске санкције, које могу бити двојаче, и то дисциплинске мере које се изричу за дисциплинске грешке, односно за лакше повреде дужности из службе и дисциплинске казне које се изричу за дисциплинске преступе, односно за теже повреде дужности из службе. Одредбама чл. 152. до 155. Закона прописане су дисциплинске мере и дисциплинске казне које се могу изрећи професионалном војном лицу, цивилном лицу на служби у Војсци Србије, војнику на служењу војног рока и кадету Војне академије, док су одредбама члана 155а Закона прописани услови под којима се професионалном војном лицу, војнику, војнику у резерви, кадету војне академије, ученику војне школе и слушаоцу школе за резервне официре може изрећи дисциплинска казна забране удаљења из посебних просторија у војном објекту до 60 дана.

У погледу надлежности за вођење дисциплинског поступка, Уставни суд је утврдио да претпостављене старешине у Војсци Србије расправљају дисциплинску одговорност својих потчињених и изричу наредбом дисциплинске мере за почињене дисциплинске грешке. Против наредбе о изрицању дисциплинске мере дозвољена је жалба, која се подноси претпостављеном старешини лица које је изрекло дисциплинску меру. О одговорности професионалних припадника Војске Србије за дисциплинске преступе и за повреде дужности прописане за Министарство одбране, други државни орган или правно лице у које је професионално вој-

но лице упућено на службу, у прво степену одлучује првостепени војни дисциплински суд. По жалби на одлуку првостепеног војног суда одлучује Виши војни дисциплински суд, који се образује при Министарству одбране. Против пресуда Вишег војног дисциплинског суда дозвољено је вођење управног спора, али само против пресуда овог суда којима су професионалним припадницима Војске Србије изречене одређене, по правилу најтеже дисциплинске казне, сагласно оспореној одредби члана 167. став 1. Закона.

Поводом оспореног законског решења, којим је предвиђена могућност селективног вођење управног спора, односно само против пресуда Вишег војног дисциплинског суда којима су професионалним припадницима Војске Србије изречене дисциплинске казне прописане чланом 152. став 2. тач. 2а), 5), 6) и 7), чланом 153. став 2. тачка 5), чланом 154. став 1. тачка 5) и став 2. тачка 4) и чланом 155а Закона, Уставни суд најпре констатује да Виши војни дисциплински суд, без обзира на то што се овај орган назива судом, у ствари не представља никакав орган судске власти, већ део управне власти који у жалбеном дисциплинском поступку својим пресудама као коначним управним актима одлучује о појединачним правима и обавезама припадника Војске Србије. Сагласно наведеном, Уставни суд даље констатује да се опште уставно начело законитости рада управе из члана 198. Устава обезбеђује и обавезном судском заштитом законитости коначних појединачних аката којима се одлучује о праву, обавези или на законом заснованом интересу појединца, и то вођењем управног спора или у другом судском поступку, уколико закон прописује другу судску заштиту. Полазећи од наведеног уставног принципа, затим од положаја који Виши војни дисциплински суд има у систему поделе власти и правне природе аката које доноси, Уставни суд је утврдио да је оспореном одредбом члана 167. став 1. Закона у ствари искључено вођење управног спора против пресуда Вишег војног дисциплинског суда којима су професионалним припадницима Војске Србије изречене дисциплинске казне које нису предвиђене овом одредбом Закона, односно да за преиспитивање ових одлука није предвиђена судска заштита. Сагласно изложеном, Уставни суд је оценио да оспорена одредба члана 167. став 1. Закона *in fine* није у сагласности са одредбом члана 198. став 2. Устава, имајући у виду да је вођење управног спора дозвољено само против једног броја пресуда Вишег војног дисциплинског суда, одређених оспореним чланом Закона, а да, при томе, овим законом није предвиђена другачија судска заштита у погледу преосталих пресуда овог суда. С тим у вези, Уставни суд је оценио да се вођењем управног спора на прописани начин не обезбеђује свим професионалним припадницима Војске Србије једнака заштита права пред судовима и другим државним органима, што ову одредбу Закона *in fine* чини несагласном и са одредбом члана 36. став 1. Устава.

Уставни суд је поводом оспореног законског решења, такође утврдио да су селективним прописивањем вођења управног спора против пресуда Вишег вој-

ног дисциплинског суда, доведени у неравноправан положај припадници Војске Србије који не могу да остваре право на судску заштиту против пресуда тога суда, у односу на лица којима је то дозвољено оспореном законском одредбом, имајући у виду да се ради о истоврсним правним актима, тј. коначним појединачним актима којима се одлучује о праву, обавези или на закону заснованом интересу неког појединца. Сагласно наведеном, Уставни суд је оценио да оспорени део одредбе члана 167. став 1. Закона није у сагласности ни са одредбама члана 21. Устава којима је утврђена једнакост свих пред Уставом и законом, зајемчено право на једнаку законску заштиту, без дискриминације и забрањена свака дискриминација, непосредна или посредна, по било ком основу.

Како је већ наведено да је оспореним чланом 84. Правила о војној дисциплини само преузета претходно важећа одредба члана 167. став 1. Закона, која није суштински измењена у погледу услова за вођење управног спора у односу на важећу одредбу члана 167. став 1. Закона, то је Уставни суд утврдио да из истих разлога наведених за утврђивање неуставности одредбе члана 167. став 1. Закона о Војсци Србије, и одредба члана 84. Правила *in fine* није у сагласности са Уставом.

У погледу оспорене одредбе члана 84. Правила, Уставни суд је, такође, утврдио да је вођење управног спора предвиђено само у односу на поједине пресуде Вишег војног дисциплинског суда, а без обезбеђења другачије судске заштите на основу Закона, супротно одредби члана 3. став 1. Закона о управним споровима, којом је прописано да у управном спору суд одлучује о законитости коначних управних аката, осим оних у погледу којих је предвиђена другачија судска заштита, па је тиме ова одредба несагласна и са законом.

V

Полазећи од свега изложеног, Уставни суд је, на основу одредаба члана 42а став 1. тачка 2) и члана 45. тач. 1) и 4) Закона о Уставном суду, донео Одлуку као у изреци.

На основу члана 168. став 3. Устава, одредба члана 167. став 1. Закона о Војсци Србије, у делу који гласи: „којом су професионалним припадницима Војске Србије изречене дисциплинске казне прописане чланом 152. став 2. тач. 2а), 5), 6) и 7), чланом 153. став 2. тачка 5), чланом 154. став 1. тачка 5) и став 2. тачка 4) и чланом 155а овог закона,“ и одредба члана 84. Правила о војној дисциплини, у делу који гласи: „којом су професионалним припадницима Војске Србије изречене дисциплинске казне прописане чланом 152. став 2. тач. 3), 6) и 7), чланом 153. став 2. тачка 5), чланом 154. став 2. тачка 4) и чланом 155а Закона“, наведених у тач. 1. и 2. изреке, престају да важе даном објављивања Одлуке Уставног суда у „Службеном гласнику Републике Србије“.

Број ИУз-391/2013
Председник Уставног суда,
Весна Илић Прелић, с. р.

С А Д Р Ж А Ј

	Страна
353. Правилник о метролошкој делатности у области одбране	641
354. Решење о доношењу стандарда одбране	654
355. Одлука Уставног суда IУз-391/2013	655

МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
„Службени војни лист“, 11000 Београд, Бирчанинова 5
Главни и одговорни уредник Нада Сибинчић, проф.
Телефони: 011/3201-979 (23-979) и 011/3203-369 (32-369)
Телефон/факс: 011/3000-200
Штампа: Војна штампарија „Београд“, Београд, Ресавска 40б

